Van: Natuur en Milieufederatie NoordHolland <mnh@mnh.nl>
Verzonden: donderdag 10 juli 2025 13:05
Aan: Griffie-Hilversum <griffie@hilversum.nl>
Onderwerp: Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Inspiratie voor programmaschrijvers gemeenteraadsverkiezingen 2026

Graag deze informatie doorsturen naar de fracties in uw gemeenteraad

te Griffier van gemeente Hilversum,

gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 lijken nog ver weg, maar u bent waarschijnlijk al volop ig met het verkiezingsprogramma. Wilt u een programma met sterke voorstellen voor een gezonde ene leefomgeving? Graag gaan wij hierover het gesprek met u aan. In deze brief vindt u suggesties e te nemen in uw verkiezingsprogramma.

uur en Milieufederatie Noord-Holland, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, Goois uurreservaat en IVN Natuureducatie zien dat er veel op gemeenten af gaat komen de komende jare voorbeeld op het gebied van klimaatadaptatie, natuur, energie, recreatie en ook in het landelijk gebi len grote opgaves.

e organisaties zijn via onze natuurgebieden, aangesloten groepen, vrijwilligers en donateurs sterk aal verankerd. We beschikken over veel gebiedskennis en expertise over natuur, klimaat, landschap eu. Ons eerste advies is daarom: weet ons te vinden. Ga het gesprek aan met de lokale beschermer r wat er speelt in uw gemeente en wat ervoor nodig is om de gezondheid van onze leefomgeving te beteren, biodiversiteit te herstellen, het landschap te beschermen en te zorgen voor voldoende reatiemogelijkheden. U kunt ons of één van onze medewerkers bijvoorbeeld uitnodigen voor een rleg of benaderen om eens te sparren.

het u zo makkelijk mogelijk te maken vindt u onderaan deze mail en in de bijlage voorbeeldteksten r uw programma op het gebied van leefbaarheid van de stad, woningbouw, energie en recreatie. De atregelen en standpunten die worden benoemd liggen wat ons betreft aan de basis van een kiezingsprogramma dat oog heeft voor een gezonde, groene leefomgeving met aandacht voor diversiteit. U kunt deze punten zo overnemen in uw programma.

leefbaar, schoon en mooi Noord-Holland is onze gezamenlijke zorg en vraagt inzet van ons allemaa denken graag mee over de relevante opgaves die spelen in uw gemeente en zijn bereikbaar voor gen.

Met vriendelijke groeten,

Ninouk Vermeer, *Provinciaal Ambassadeur Noord-Holland, Flevoland en het IJsselmeergebied*

n.vermeer@natuurmonumenten.nl

06-83508795

Sijas Akkerman, *directeur*

sijas.akkerman@mnh.nl

06-57953101

Jan Dijstelbloem, *directeur*

Contact via s.yagoubi@ivn.nl

020-6228115

Bas Rüter, *directeur*

b.ruter@landschapnoordholland.nl

088-0064430

Carla Kersbergen, *directeur-rentmeester*

kersbergen@gnr.nl

035-6214598

ɔorbeeldteksten

·oene steden en dorpen

ıder hitte, minder wateroverlast, schone lucht: gezondere inwoners. Een straat met bomen en uiken verkoelt in de zomer, voorkomt natte voeten, verbetert de luchtkwaliteit en verhoogt de ningwaarde. In buurten waar bewoners samenwerken aan vergroening wordt meer sociale cohesie ·aren en is er vaak minder sprake van eenzaamheid. Meer groen is simpelweg de beste investering i fbaarheid en gezondheid.

- De gemeente streeft naar ten minste een Basiskwaliteit Natuur in het stedelijk en landelijk gebied door te zorgen voor de juiste condities hiervoor in het beheer, de inrichting en de abioti (zoals de waterkwaliteit). Hiervoor worden concrete doelen opgesteld, onder andere door

doelsoorten aan te wijzen, via het Soortenmanagementplan en door een biodiversiteitsvisie te ontwikkelen;
- Er wordt ecologisch maaibeheer toegepast in de bermen en openbare ruimte;
- Iedere inwoner heeft uitzicht op drie bomen, in de buurt is dertig procent bedekt door bladerdak en binnen 300 meter van je voordeur sta je in het groen. Ook is er een robuuste mix aan inheemse vegetatie met voldoende nestgelegenheden. Hiermee draagt de gemeente bij aan de doelen onder artikel 8 van de EU Natuurherstelwet: *''geen nettoverlies in de totale nationale oppervlakte stedelijke groene ruimte en stedelijke boomkroonbedekking in stedelijke ecosysteemgebieden''*;
- De gemeente stimuleert bewoners om tuinen, daken en gevels te vergroenen met inheemse en biologische planten. De gemeente werkt samen met enthousiaste bewoners en stimuleert groene initiatieven uit de samenleving met subsidie en begeleiding;
- De gemeente zorgt ervoor dat speelplekken natuurrijk worden, onder andere door samen met scholen te werken aan groene schoolpleinen;
- De gemeente geeft de voorkeur aan binnenstedelijke locaties voor nieuwe woningbouwprojecten. Waar dat niet kan wordt gekozen voor locaties die geen beschermde status hebben en die geen grote negatieve impact hebben op de landschappelijke kwaliteit. Er wordt natuurinclusief gebouwd en er wordt gezorgd voor voldoende mogelijkheden voor recreatie in het groen.

Gezond en groen landelijk gebied

De gemeente heeft een sleutelrol in het beschermen van haar inwoners tegen bijvoorbeeld gifstoffen, geluidsoverlast of lichtvervuiling. Maar ook het versterken van de natuur als bondgenoot: gezonde bodems, groene buffers en schone waterwegen zuiveren onze omgeving en versterken de biodiversiteit. De landbouw heeft hier ook een rol in. Hoe helpt de gemeente agrariërs om naar een toekomstbestendige landbouw over te stappen, die bijdraagt aan natuurwaarden?

- Water en bodem sturend is altijd een leidend principe bij nieuwe ontwikkelingen, waardoor wordt gewerkt aan een klimaatadaptieve en natuurinclusieve inrichting van de gemeente. Zie bijvoorbeeld ook de Agenda Natuurinclusief 2.0 voor meer informatie;
- De gemeente stimuleert natuurvriendelijke landbouw en korte keten initiatieven door subsidies te verlenen en een adviserende en ondersteunende rol aan te nemen ten opzichte van boeren en ondernemers. Met name rondom natuurgebieden wordt extensieve landbouw gestimuleerd;
- De gemeente werkt actief aan het beperken van het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelengebruik, met name via spuitvrije zones rond scholen, woonkernen en natuurgebieden. Dat kan bijvoorbeeld door te sturen via het omgevingsplan, of met de andere tips van Natuur & Milieu. Hiermee wordt ons drinkwater beschermd, maar ook de natuur en de gezondheid van kwetsbare groepen;
- Er worden groenblauwe corridors en buffers gerealiseerd, binnen en tussen het bebouwde gebied en de landelijke gebieden, in verbinding met natuurgebieden. Het beheer van deze zones en corridors sluit zo veel mogelijk aan op het beheer van natuurgebieden. Dit zijn bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers die bijdragen aan een betere waterkwaliteit en versterken van de biodiversiteit, of natuurbruggen en faunatunnels, die versnippering tegengaan;
- De gemeente investeert in klimaatbuffers: natuurlijke oplossingen voor het vasthouden van water bij piekbuien en verkoeling bij hitte. Ze versterken de biodiversiteit én vergroten de waterveiligheid. De bijna-overstroming van Amsterdam in 2023 laat zien hoe kwetsbaar onze stedelijke gebieden zijn. Samen met natuurorganisaties en waterschappen werkt de gemeente aan een robuust landschap dat beter bestand is tegen weersextremen;
- De gemeente stelt middelen beschikbaar voor het beheer van recreatiegebieden en kwalitatieve recreatieve voorzieningen. Waar dat mogelijk is via samenwerking en investeringen in de

recreatieschappen of met de beheerder van het gebied. Bij de bouw van nieuwe woningen wordt rekening gehouden met de recreatieve behoefte in het groen en waar nodig nieuwe recreatienatuur aangelegd. Ook worden en structurele middelen voor het beheer begroot. Zie voor meer informatie het manifest *Meer ruimte en samenwerking voor recreatie in het Noord-Hollands groen*;

- De gemeente versterkt haar toezicht en handhaving in natuur- en recreatiegebieden. Dit om overlast, verstoring en bijvoorbeeld illegale drugsdumpingen te voorkomen. Dit zorgt voor een veilige leefomgeving voor de inwoners, met ruimte voor een gezonde en robuuste natuur.

Duurzame lokale energie

Gemeenten zijn regisseur, facilitator, voorbeeldgever en bevoegd gezag voor projecten in de energietransitie. Gemeenten kunnen het verschil maken door aan duurzame energiesystemen te werken die energievraag en energie aanbod bij elkaar brengen. Energieprojecten met sterke financiële en sociale participatie zijn het meest succesvol. Zonder draagvlak komen energieprojecten namelijk onvoldoende van de grond en riskeren we tekorten aan stroom.

- Bij netuitbreiding wordt gekozen voor zo min mogelijk impact op natuur en landschap. Op enkele cruciale plekken is de ondergrondse aanleg van een 380kV corridor noodzakelijk om natuur en landschap te beschermen. Zie voor een toelichting het *Standpunt natuurorganisaties 380kV Netuitbreiding Noord-Holland Noord;*
- Het verduurzamen van woningen, bijvoorbeeld door te isoleren, is een cruciale eerste stap in de energietransitie. Niet alleen voor het beperken van energieverbruik maar ook voor een gezonde leefomgeving voor bewoners. De gemeente stimuleert initiatieven uit de samenleving met subsidie en ondersteuning. Ze werkt samen met woningbouwcorporaties om huishoudens met lage inkomens mee te nemen in een rechtvaardige en betaalbare energietransitie;
- De gemeente werkt door aan de realisatie van de doelen uit de Regionale Energie Strategieën. Door voldoende zoekgebieden voor zon en wind op land aan te wijzen en deze natuurinclusief en met lokaal eigendom te laten ontwikkelen, als er voldoende draagvlak voor is. Locaties met een grote negatieve impact op landschap of natuur worden vermeden. Zie deze visie voor meer informatie;
- De gemeente zet in op meervoudig ruimte gebruik waardoor bestaande functies worden benut voor duurzame energieopwekking; bijvoorbeeld solar carports en agri- pv;
- De gemeente zet daarnaast in op een combinatie van variabele energiebronnen, zoals zon, wind, maar mogelijk geothermie, restwarmte en aquathermie. Hierbij is natuurinclusieve ontwikkeling ook een belangrijke voorwaarde;
- De gemeente werkt nauw samen met netbeheerders, bedrijven en bewoners om netcongestie tegen te gaan o.a. door energiegemeenschappen te vormen waar aanbod en vraag van energie goed op elkaar zijn afgestemd.

Geen mails meer ontvangen? Klik hier om af te melden.

Voorbeeldteksten

Groene steden en dorpen

Minder hitte, minder wateroverlast, schone lucht: gezondere inwoners. Een straat met bomen en struiken verkoelt in de zomer, voorkomt natte voeten, verbetert de luchtkwaliteit en verhoogt de woningwaarde. In buurten waar bewoners samenwerken aan vergroening wordt meer sociale cohesie ervaren en is er vaak minder sprake van eenzaamheid. Meer groen is simpelweg de beste investering in leefbaarheid en gezondheid.

- De gemeente streeft naar ten minste een Basiskwaliteit Natuur in het stedelijk en landelijk gebied door te zorgen voor de juiste condities hiervoor in het beheer, de inrichting en de abiotiek (zoals de waterkwaliteit). Hiervoor worden concrete doelen opgesteld, onder andere door doelsoorten aan te wijzen in het Soortenmanagementplan en door een biodiversiteitsvisie te ontwikkelen;
- Er wordt ecologisch maaibeheer toegepast in de bermen en openbare ruimte;
- Iedere inwoner heeft uitzicht op drie bomen, in de buurt is dertig procent bedekt door bladerdak en binnen 300 meter van je voordeur sta je in het groen. Ook is er een robuuste mix aan inheemse vegetatie met voldoende nestgelegenheden. Hiermee draagt de gemeente bij aan de doelen onder artikel 8 van de EU Natuurherstelwet: *"geen nettoverlies in de totale nationale oppervlakte stedelijke groene ruimte en stedelijke boomkroonbedekking in stedelijke ecosysteemgebieden"*;
- De gemeente stimuleert bewoners om tuinen, daken en gevels te vergroenen met inheemse en biologische planten. De gemeente werkt samen met enthousiaste bewoners en stimuleert groene initiatieven uit de samenleving met subsidie en begeleiding;
- De gemeente zorgt ervoor dat speelplekken natuurrijk worden, onder andere door samen met scholen te werken aan groene schoolpleinen;
- De gemeente geeft de voorkeur aan binnenstedelijke locaties voor nieuwe woningbouwprojecten. Waar dat niet kan wordt gekozen voor locaties die geen beschermde status hebben en die geen grote negatieve impact hebben op de landschappelijke kwaliteit. Er wordt natuurinclusief gebouwd en er wordt gezorgd voor voldoende mogelijkheden voor recreatie in het groen.

Gezond en groen landelijk gebied

De gemeente heeft een sleutelrol in het beschermen van haar inwoners tegen bijvoorbeeld gifstoffen, geluidsoverlast of lichtvervuiling. Maar ook het versterken van de natuur als bondgenoot: gezonde bodems, groene buffers en schone waterwegen zuiveren onze omgeving en versterken de biodiversiteit. De landbouw heeft hier ook een rol in. Hoe helpt de gemeente agrariërs om naar een toekomstbestendige landbouw over te stappen, die bijdraagt aan natuurwaarden?

- Water en bodem sturend is altijd een leidend principe bij nieuwe ontwikkelingen, waardoor wordt gewerkt aan een klimaatadaptieve en natuurinclusieve inrichting van de gemeente. Zie bijvoorbeeld ook de Agenda Natuurinclusief 2.0 voor meer informatie;
- De gemeente stimuleert natuurvriendelijke landbouw en korte keten initiatieven door subsidies te verlenen en een adviserende en ondersteunende rol aan te nemen ten opzichte van boeren en ondernemers. Met name rondom natuurgebieden wordt extensieve landbouw gestimuleerd;
- De gemeente werkt actief aan het beperken van het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelengebruik, met name via spuitvrije zones rond scholen, woonkernen en natuurgebieden. Dat kan bijvoorbeeld door te sturen via het omgevingsplan, of met de andere tips van Natuur & Milieu. Hiermee wordt ons drinkwater beschermd, maar ook de natuur en de gezondheid van kwetsbare groepen;
- Er worden groenblauwe corridors en buffers gerealiseerd, binnen en tussen het bebouwde gebied en de landelijke gebieden, in verbinding met natuurgebieden. Het beheer van deze zones en corridors sluit zo veel mogelijk aan op het beheer van natuurgebieden. Dit zijn bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers die bijdragen

aan een betere waterkwaliteit en versterken van de biodiversiteit, of natuurbruggen en faunatunnels, die versnippering tegengaan;

- De gemeente investeert in klimaatbuffers: natuurlijke oplossingen voor het vasthouden van water bij piekbuien en verkoeling bij hitte. Ze versterken de biodiversiteit én vergroten de waterveiligheid. De bijna-overstroming van Amsterdam in 2023 laat zien hoe kwetsbaar onze stedelijke gebieden zijn. Samen met natuurorganisaties en waterschappen werkt de gemeente aan een robuust landschap dat beter bestand is tegen weersextremen;
- De gemeente stelt middelen beschikbaar voor het beheer van recreatiegebieden en kwalitatieve recreatieve voorzieningen. Waar dat mogelijk is via samenwerking en investeringen in de recreatieschappen of met de beheerder van het gebied. Bij de bouw van nieuwe woningen wordt rekening gehouden met de recreatieve behoefte in het groen en waar nodig nieuwe recreatienatuur aangelegd. Ook worden en structurele middelen voor het beheer begroot. Zie voor meer informatie het manifest *Meer ruimte en samenwerking voor recreatie in het Noord-Hollands groen;*
- De gemeente versterkt haar toezicht en handhaving in natuur- en recreatiegebieden. Dit om overlast, verstoring en bijvoorbeeld illegale drugsdumpingen te voorkomen. Dit zorgt voor een veilige leefomgeving voor uw inwoners, met ruimte voor een gezonde en robuuste natuur.

Duurzame lokale energie

Gemeenten zijn regisseur, facilitator, voorbeeldgever en bevoegd gezag voor projecten in de energietransitie. Gemeenten kunnen het verschil maken door aan duurzame energiesystemen te werken die energievraag en energie aanbod bij elkaar brengen. Energieprojecten met sterke financiële en sociale participatie zijn het meest succesvol. Zonder draagvlak komen energieprojecten namelijk onvoldoende van de grond en riskeren we tekorten aan stroom.

- Bij netuitbreiding wordt gekozen voor zo min mogelijk impact op natuur en landschap. Op enkele cruciale plekken is de ondergrondse aanleg van een 380kV corridor noodzakelijk om natuur en landschap te beschermen. Zie voor een toelichting het *Standpunt natuurorganisaties 380kV Netuitbreiding Noord-Holland Noord;*
- Het verduurzamen van woningen, bijvoorbeeld door te isoleren, is een cruciale eerste stap in de energietransitie. Niet alleen voor het beperken van energieverbruik maar ook voor een gezonde leefomgeving voor bewoners. De gemeente stimuleert initiatieven uit de samenleving met subsidie en ondersteuning. Ze werkt samen met woningbouwcorporaties om huishoudens met lage inkomens mee te nemen in een rechtvaardige en betaalbare energietransitie;
- De gemeente werkt door aan de realisatie van de doelen uit de Regionale Energie Strategieën. Door voldoende zoekgebieden voor zon en wind op land aan te wijzen en deze natuurinclusief en met lokaal eigendom te laten ontwikkelen, als er voldoende draagvlak voor is. Locaties met een grote negatieve impact op landschap of natuur worden vermeden. Zie deze visie voor meer informatie;
- De gemeente zet in op meervoudig ruimte gebruik waardoor bestaande functies worden benut voor duurzame energieopwekking; bijvoorbeeld solar carports en agri-pv;
- De gemeente zet daarnaast in op een combinatie van variabele energiebronnen, zoals zon, wind, maar mogelijk geothermie, restwarmte en aquathermie. Hierbij is natuurinclusieve ontwikkeling ook een belangrijke voorwaarde;
- De gemeente werkt nauw samen met netbeheerders, bedrijven en bewoners om netcongestie tegen te gaan o.a. door energiegemeenschappen te vormen waar aanbod en vraag van energie goed op elkaar zijn afgestemd.